

แหล่งเงินกู้ของเทศบาล

เทศบาลมีหน้าที่ต้องจัดทำตามกฎหมายมากมาย ฉะนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดไว้ครบถ้วนสมบูรณ์ ขณะเดียวกันเทศบาลจะต้องใช้จ่ายเงินประจำเพื่อดำเนินงานในค่านับบริหาร เช่น จ่ายเป็นเงินเดือนสำหรับพนักงาน จ่ายเป็นค่าวัสดุ ค่าเช่า และ การจ่ายค่าอื่น ๆ อีกมากมาย ปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้จ่ายเพื่อการบริหารงานของเทศบาลจึงเป็นที่สนใจหาหนทางปัญหาหนึ่ง สภาพการณ์เป็นเช่นนี้ ในกรณีที่เทศบาลจะต้องดำเนินการในค่านับสาธารณูปโภคหรือพัฒนาทำนุบำรุงท้องถิ่น เพื่อบริการแก่ประชาชนตามกฎหมายบังคับให้เทศบาลก็ต้องหาเงินพิเศษมาใช้ ซึ่งนอกจากเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลางจัดสรรให้เทศบาลแล้ว ก็มีเงินกู้ แต่การที่เทศบาลจะกู้เงินจำนวนมากมาใช้จำเป็นต้องปรึกษากับผู้หาสำคัญประการหนึ่งก็คือ

การขาดแคลนตลาดเงินหรือแหล่งที่จะมีเงินให้เทศบาล

กล่าวโดยเงินกู้ ถือเป็นรายได้สำคัญประเภทหนึ่งของเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาลกำหนดให้เทศบาลมีรายได้จากทางนี้ 2 ทาง คือ

- (1) โดยการออกพันธบัตรหรือเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (2) เงินกู้จากกระทรวงมหาดไทย องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งการกู้เงินจากองค์การดังกล่าวนี้ เทศบาลจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาต จากสภาเทศบาลและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 70 ตอนที่ 14 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2496, มาตรา 66(5).

² พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2498, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 72 ตอนที่ 98 หน้า 1925 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2498, มาตรา 3.

สำหรับการหารายได้ของเทศบาลโดยการออกพันธบัตรเงินกู้ของเทศบาลนั้นไม่คอยแพร่หลายนัก ทั้งนี้เนื่องจากฐานะของเทศบาลแต่ละแห่งที่มีความไม่มั่นคง ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความนิยม ลักษณะตลาดเงินในประเทศไทยไม่กว้างขวางพอ ยิ่งกว่านั้นรัฐบาลเองก็ไม่มีนโยบายที่จะให้เทศบาลจัดทำ

จะเห็นการกู้เงินของเทศบาลส่วนใหญ่ก็มาจากกระทรวงพาณิชย์ องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ กล่าวคือ ในระยะเริ่มแรกก่อนที่จะมีการจัดตั้งกองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล เทศบาลได้ทำการกู้เงินจากกระทรวงพาณิชย์ องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ กันมาก โดยในระยะนั้นกระทรวงมหาดไทยได้ติดต่อกับธนาคารออมสินเพื่อขอเงินให้แก่เทศบาล และได้รับความร่วมมือจากธนาคารออมสินเป็นอย่างดี โดยธนาคารออมสินยินยอมให้กระทรวงมหาดไทย กู้เงินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคของเทศบาล ต่อจากนั้นธนาคารออมสินก็งดการให้อีก เพราะเวลานั้นเงินกู้เก่ายังค้างอยู่มากโดยเหตุที่เทศบาลส่วนมากยังส่งชำระไม่ครบตามเทศบาลก็ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่กำหนดไว้ ไม่ยอมชำระทั้งต้นเงินกู้และดอกเบี้ย

สรุปแล้วการกู้เงินของเทศบาลในประเทศไทย ต้องประสบอุปสรรคเป็นอย่างมากในเรื่องตลาดเงินหรือสถาบันที่จะให้เทศบาลกู้เงินของเทศบาลไม่ต่อเนื่องกันไป จนบางครั้งการดำเนินงานในคานาสาธารณูปโภคหรือการส่งเสริมความเจริญของท้องถิ่นต่าง ๆ มิได้เป็นไปตามนโยบายและไม่ทันกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นใน พ.ศ. 2497 กองการเทศบาลกระทรวงมหาดไทยจึงดำริที่จะจัดตั้งสถาบันการคลังเพื่อเป็นอีกแผน มีหน้าที่จัดหาเงินเพื่อให้เทศบาลกู้โดยเฉพาะ โดยได้จัดตั้งกองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลขึ้น โดยกระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในปี พ.ศ. 2498 ขึ้น จึงนับได้ว่ากองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนี้เป็นรากฐานในการที่จะส่งเสริมจัดหาตลาดเงินกู้ให้เทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย¹

¹ ร้อยโท กิศจันทร์ ทิพนนท์, "กองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ธันวาคม 2503), หน้า 7 - 9.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย กองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลใช้บังคับมาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง เพื่อส่งเสริมให้เทศบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น ในปัจจุบัน ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล พ.ศ. 2518 ใช้บังคับอยู่ ซึ่งเป็นระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะให้เทศบาลกู้เงิน และกำหนดวิธีการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) ดังจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไป

คณะกรรมการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) และคณะกรรมการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (อ.ส.ท.)

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล พ.ศ. 2518 กำหนดให้คณะกรรมการอำนวยการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลชั้นคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "ก.ส.ท." ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง เป็นรองประธานกรรมการ และมีกรรมการอื่น ๆ อีกหลายคน อาทิเช่น นายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นผู้แทนเทศบาลทั่วประเทศ 5 นายเป็นกรรมการ ทั้งนี้โดยวิธีหัวหน้ากองคลังส่วนท้องถิ่น กรรมการปกครอง เป็นกรรมการและเลขาธิการ¹

คณะกรรมการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยการโดยทั่วไป จัดหาเงินทุนและพิจารณาอนุมัติให้เทศบาลกู้เงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการสาธารณูปโภค หรือกิจการอย่างอื่นของเทศบาล และควบคุมการดำเนินการให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล พ.ศ. 2518 นี้²

นอกจากนี้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล พ.ศ. 2518 ยังกำหนดให้คณะกรรมการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลชั้นคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า "อ.ส.ท." ประกอบด้วย อธิบดีกรมการปกครองเป็น ประธาน อนุกรรมการ และมี

¹ กระทรวงมหาดไทย, ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล พ.ศ. 2518, ข้อ 5. (เอกสารโรเนียวราชการ).

² เรื่องเดียวกัน, ข้อ 6.

อนุกรรมการอื่น ๆ อีกหลายคน ทั้งนี้โดยมีหัวหน้าแผนกระเบียบการคลัง กองคลังส่วนท้องถิ่น
กรมการปกครอง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ¹

คณะอนุกรรมการการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (อ.ส.ท.) มีอำนาจหน้าที่ดัง
ต่อไปนี้²

- (1) รับ - จ่ายและเก็บรักษาเงินทุน
- (2) พิจารณากำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการเงินทุน
- (3) พิจารณากำหนดแบบบัญชีเงินทุนและความถูกต้องบัญชีการเงินของเงินทุน
- (4) เก็บรักษาทรัพย์สินและเอกสารต่าง ๆ
- (5) จัดให้มีการตรวจสอบบัญชีการเงินของเงินทุน และเสนอรายงานของผู้ตรวจสอบบัญชีพร้อมบัญชีงบการเงินรายได้รายจ่าย และรายงานกิจการประจำปีของ ก.ส.ท. ให้ประธาน ก.ส.ท. ทราบ และจัดส่งงบดุลแสดงฐานะการเงินของ ก.ส.ท. แต่ละปีให้ทุกเทศบาลทราบทุกปี

การรวบรวมเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลและการส่งเงินทุน

การรวบรวมเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลเข้าไปรวมในกองเงินทุนส่งเสริมกิจการ
เทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดว่า เงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลให้รวบรวม
จากเงินดังต่อไปนี้ (1) เงินสะสมของเทศบาล (2) เงินคอกกตซึ่งเกิดจากเงินทุนนี้ (3) เงิน
อื่น ๆ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรให้สมทบเงินทุนนี้³

คำว่าเงินสะสมของเทศบาล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ดังนี้ เงินสะสม
ของเทศบาลหมายความว่าเงินสะสมทุกประเภทของเทศบาล ซึ่งได้แก่เงินสะสมทั่วไป เงินสะสม

¹ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 7.

² เรื่องเดียวกัน, ข้อ 8.

³ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 11.

การไฟฟ้า เงินสะสมการประปา เงินสะสมการเทศาภิบาลอื่น ๆ อันเป็นเงินสดคงเหลืออยู่ในมือเทศบาล หรือปากไว่ ณ คลังจังหวัด ธนาคารออมสิน หรือธนาคารพาณิชย์อื่นใด¹

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้ทุกเทศบาลจัดส่งเงินสะสมจำนวนร้อยละ 10 ของเงินสะสมประจำปีงบประมาณทุกปีไปยังประธาน อ.ส.ท. โดยให้จัดส่งถึงประธาน อ.ส.ท. ในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือนแรกแห่งปีงบประมาณ²

เงินสะสมซึ่งเทศบาลได้ส่งปากไว่ให้ติดคอกเบี้ยไว้ในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี หากเทศบาลใดได้กู้เงินไปไม่ เกินกว่าจำนวนเงินสะสมที่เทศบาลนั้นได้ส่งปากไว่ให้ติดคอกเบี้ยให้ เฉพาะจำนวนเงินสะสมที่ยังคงเหลือปากไว่อยู่กับ อ.ส.ท.³

การขอกู้เงิน การให้กู้เงินและการติดคอกเบี้ยเงินกู้ของเทศบาล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดว่าเทศบาล ซึ่งมีสิทธิที่จะกู้เงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลได้ จะต้องเป็นเทศบาลซึ่งได้ส่งปากไว่เงินสะสมสมทบเป็นเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลจำนวนร้อยละ 10 ของเงินสะสมประจำปีงบประมาณทุกปีไปยังประธาน อ.ส.ท. และโดยปกติจะกู้ได้ไม่เกิน 10 เท่าของจำนวนเงินสะสมที่เทศบาลนั้นได้ส่งปากไว่กับกองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล ทั้งนี้เว้นแต่คณะกรรมการอำนวยการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) จะได้พิจารณาเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น⁴

ฉะนั้น เทศบาลใดที่หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นครบถ้วน เทศบาลนั้นก็สามารที่จะดำเนินการขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. เพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจการสาธารณูปโภค และทำนุบำรุงท้องถิ่นอย่างอื่นต่อไป ทั้งนี้โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเสียก่อน หลังจากนั้นจึงทำหนังสือขออนุมัติกู้เงินและรายงานยื่นเรื่องราวขอกู้เงินมาให้ ก.ส.ท. พิจารณาอนุมัติ ซึ่งส่วนใหญ่ ก.ส.ท. ก็จะพิจารณาอนุมัติให้เทศบาลกู้เงินได้ตามที่ขอกู้มา ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงภาวะจำเป็นของ

¹ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 4.

² เรื่องเดียวกัน, ข้อ 13.

³ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 19(ก).

⁴ เรื่องเดียวกัน, ข้อ 16.

กิจการสาธารณูปโภคและกิจการต่าง ๆ ที่เทศบาลจะดำเนินการจัดทำขึ้นเป็นสำคัญ พร้อมกับพิจารณาถึงความสามารถของเทศบาลในการชำระหนี้เงินกู้ เมื่อ ก.ส.ท. พิจารณาอนุมัติให้เทศบาลกู้เงินได้แล้ว ก็จะแจ้งให้เทศบาลที่ชดเชยเงินตราขาย เพื่อมาทำสัญญากู้เงินไว้ให้นายกเทศมนตรีในฐานะผู้แทนเทศบาลเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินในฐานะผู้ชดเชยเงิน สำหรับปลัดกระทรวงมหาดไทยในฐานะประธานคณะกรรมการอำนวยการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงิน ในฐานะผู้ให้กู้ หากปลัดกระทรวงมหาดไทยไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อธิบดีกรมการปกครอง ในฐานะรองประธานคณะกรรมการอำนวยการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินในฐานะผู้ให้กู้แทน¹

การคิดดอกเบี้ยเงินกู้

การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ เมื่อเทศบาลชดเชยเงินแต่ละครั้งให้คิดดอกเบี้ยเฉพาะเงินส่วนที่เกินเงินฝากสะสมทบเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลที่เหลืออยู่ หากการชดเชยเงินสะสมฝากทบทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลมากกว่าจำนวนเงินที่ชดเชยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย² กล่าวคือ การคิดดอกเบี้ยจึงกล่าวให้คิดเฉพาะเงินที่เทศบาลกู้เกินเงินสะสมของเทศบาลนั้น ๆ ที่ส่งมาฝากไว้กับ ก.ส.ท. หากกู้เงินเท่าจำนวนเงินสะสมของตนเองก็ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย หรือหากชดเชยเงินมีเงินสะสมฝากทบทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลมากกว่าจำนวนเงินที่ชดเชยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ที่เทศบาลชดเชยเงินจาก ก.ส.ท. ไป ให้คิดดอกเบี้ยในอัตราตามประเภทเงินกู้ ดังนี้³

ประเภทที่ 1

ลักษณะที่ 1 ได้แก่ กิจการประเภทลงทุนที่เทศบาลได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยตรงแต่เป็นกิจการก้ำกึ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น คือ การประปาและไฟฟ้า ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี

1 เรื่องเดียวกัน, ข้อ 20.

2 เรื่องเดียวกัน, ข้อ 18.

3 เรื่องเดียวกัน, ข้อ 17.

ลักษณะที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมประเภทที่มีโครงการลงทุน แต่เป็นบริการสาธารณะ ประชาชนได้รับประโยชน์ร่วมกันโดยตรง เช่น การก่อสร้าง และบูรณะถนน ครอบ หอรั้ว สำนักงาน เทศบาล ทอระบายน้ำ สะพาน ก่อสร้าง การจัดซื้อเครื่องจักรกล รถกับเฟือง เรือยนต์กับเฟือง รถแทรกเตอร์ รถบดถนน รถเก็บขยะ รถยนต์บรรทุกและมูลฝอย รถยนต์บรรทุก หรือกิจการ สาธารณะอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี

ประเภทที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมประเภทลงทุนที่เทศบาลได้รับประโยชน์ตอบแทนโดย ตรงทั่วไป และเป็นกิจการที่เทศบาลสามารถ เรียกเงินคืนได้ในระยะสั้น กิจกรรมประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น การก่อสร้างตลาดสด การจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์ การสร้างท่าเทียบเรือ ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมประเภท ลงทุนอื่น ๆ บางประเภท เช่น การสร้างอาคารพาณิชย์ โรงแรม โรงบ่มสห โรงบ่ม ฯลฯ ให้คิด ดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี

ประเภทที่ 3 ได้แก่ กิจกรรมประเภทดำเนินการช่วยเหลือประชาชนตามนโยบาย รัฐบาล แต่เทศบาลได้รับประโยชน์ตอบแทน คือ กู้เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสถานชานาขนาด ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี หากเป็นการกู้เพื่อจัดตั้งสถานชานาขนาดในระยะ 3 ปีแรก ให้ส่ง เฉพาะดอกเบี้ย (ถ้ามี) ปีถัดไปให้ส่งทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยจนกว่าจะครบตามสัญญา กู้นั้น ๆ

ประเภทที่ 4 ได้แก่ กิจกรรมประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจาก 3 ประเภทดังกล่าวข้าง ้น ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 8 ต่อปี

ต่อไปนี้เป็นสถิติในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518, พ.ศ. 2519 ซึ่งเทศบาลต่าง ๆ ได้ส่งเงินสะสมมาสมทบกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล แยกเป็นดังนี้

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518 เทศบาลต่าง ๆ ได้ส่งเงินสะสมมาสมทบกองทุน ส่งเสริมกิจการเทศบาลจำนวน 113 เทศบาลเป็นเงินทั้งสิ้น 28,589,511.44 บาท เทศบาลที่ส่ง **เงินสะสม** หลังสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2518 จำนวน 1 เทศบาลคือ เทศบาลตำบลห้วยสวน ส่งเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2518 สำหรับเทศบาลที่รายงานว่ามีเงินสะสม หรือ เพื่อส่งสมทบเงิน กองส่งเสริมกิจการเทศบาล มี 1 เทศบาล คือเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เทศบาลที่ได้รับอนุมัติ ให้คงส่งเงินสะสมมี 3 เทศบาลคือ เทศบาลเมืองปราจีนบุรี เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา เทศบาล

คำบดนาสาร¹

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2519 เทศบาลต่างๆ ได้ส่งเงินสะสมมาสมทบเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล จำนวน 115 เทศบาล เป็นเงินทั้งสิ้น 9,530,000.67 บาท เทศบาลที่ส่งเงินสะสมมาสมทบทั้งสิ้นนี้งบประมาณ พ.ศ. 2519 จำนวน 1 เทศบาลคือ เทศบาลเมืองสมุทรปราการ ส่งเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2519 สำหรับเทศบาลที่รายงานว่ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ ไม่มีเงินสะสมเหลือ เพื่อส่งสมทบเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลมี 1 เทศบาลคือ เทศบาลเมืองอุบลราชธานี เทศบาลที่ได้อนุมัติโอนส่งเงินสะสมมี 1 เทศบาลคือ เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา²

ต่อไปนี้ เป็นสถิติในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518, 2519 ที่เทศบาลต่างๆ ขอเงินจาก ก.ส.ท. ไปใช้จ่ายในการดำเนินกิจการสาธารณูปโภค และกิจการอย่างอื่นมีดังนี้

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518 กองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลได้อนุมัติให้เทศบาลต่างๆ ใช้จ่ายเงินไปดำเนินการสาธารณูปโภคและกิจการอย่างอื่น ซึ่งถือเป็นการให้เทศบาลมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ รวม 53 ราย เป็นเงิน 86,126,890 บาท (แปดสิบล้านหนึ่งแสนสองหมื่นหกพันแปดร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) ดังนี้³

(1) กู้ยืมเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการสถานธนาณบาล รวม 7 ราย คือ

1. เทศบาลตำบลรัตนบุรี	เป็นเงิน	1,500,000 บาท
2. เทศบาลเมืองสระบุรี	เป็นเงิน	1,500,000 บาท

¹ กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518. (เอกสารราชการ).

² กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2519. (เอกสารราชการ).

³ กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในรอบปีงบประมาณ 2518. (เอกสารราชการ).

3.	เทศบาลเมืองวุดรธานี	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
4.	เทศบาลตำบลบางคร่า	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
5.	เทศบาลเมืองนครพนม	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
6.	เทศบาลเมืองชุมแสง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
7.	เทศบาลตำบลหลังสวน	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
รวมเป็นเงิน			10,500,000	บาท

(2) คู่มือเงินทดแทน วิทยนกิจการสถานธนาบาล รวม 23 ราย คือ

1.	เทศบาลเมืองนครนายก	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
2.	เทศบาลเมืองมหาสารคาม	เป็นเงิน	500,000	บาท
3.	เทศบาลเมืองชัยภูมิ	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
4.	เทศบาลเมืองนครราชสีมา	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
5.	เทศบาลเมืองสมุทรปราการ	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
6.	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
7.	เทศบาลเมืองบ้านโป่ง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
8.	เทศบาลเมืองนครสวรรค์	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
9.	เทศบาลเมืองปราจีนบุรี	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
10.	เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี	เป็นเงิน	500,000	บาท
11.	เทศบาลเมืองนนทบุรี	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
12.	เทศบาลเมืองพะเยา	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
13.	เทศบาลเมืองลพบุรี	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
14.	เทศบาลเมืองขอนแก่น	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
15.	เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
16.	เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
17.	เทศบาลเมืองจันทบุรี	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
18.	เทศบาลเมืองระยอง	เป็นเงิน	500,000	บาท

19.	เทศบาลเมืองมหาสารคาม	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
20.	เทศบาลเมืองสงขลา	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
21.	เทศบาลตำบลแก่งกะเบา	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
22.	เทศบาลเมืองเพชร	เป็นเงิน	500,000	บาท
23.	เทศบาลเมืองเวียงทราย	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
	รวมเป็นเงิน		27,000,000	บาท

(3) กู้เพื่อสร้างอาคารสถานพยาบาลและซื้ออุปกรณ์ไว้ในสถานพยาบาล 1 ราย คือ

	เทศบาลตำบลบางกล่ำ	เป็นเงิน	500,000	บาท
--	-------------------	----------	---------	-----

(4) กู้เพื่อสร้างตลาดสด รวม 6 ราย คือ

1.	เทศบาลเมืองเมืองสตูล	เป็นเงิน	1,350,000	บาท
2.	เทศบาลเมืองปัทมาณี	เป็นเงิน	500,000	บาท
3.	เทศบาลเมืองยโสธร	เป็นเงิน	997,000	บาท
4.	เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช	เป็นเงิน	4,390,000	บาท
5.	เทศบาลเมืองปราจีนบุรี	เป็นเงิน	2,404,000	บาท
6.	เทศบาลเมืองหาดใหญ่	เป็นเงิน	5,000,000	บาท
	รวมเป็นเงิน		14,423,000	บาท

(5) กู้เพื่อซื้ออาคารตลาดสด 1 ราย คือ

	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
--	---------------------	----------	-----------	-----

(6) กู้เพื่อกิจการประปา รวม 3 ราย คือ

1.	เทศบาลเมืองสระบุรี	เป็นเงิน	500,000	บาท
2.	เทศบาลเมืองภูเก็ต	เป็นเงิน	4,893,214	บาท
3.	เทศบาลเมืองนครปฐม	เป็นเงิน	12,500,000	บาท
	รวมเป็นเงิน		17,693,214	บาท

- (7) บัญชีรายชื่อโครงการก่อสร้าง รวม 4 ราย คือ
1.	เทศบาลเมืองปราจีนบุรี	เป็นเงิน	296,000	บาท
2.	เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา	เป็นเงิน	425,000	บาท
3.	เทศบาลเมืองไทย	เป็นเงิน	350,000	บาท
4.	เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์	เป็นเงิน	738,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	1,809,000	บาท
- (8) บัญชีรายชื่อสำนักงานเทศบาล รวม 2 ราย คือ
1.	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
2.	เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	2,500,000	บาท
- (9) บัญชีรายชื่อโครงการระบายน้ำและมอพัก ก.ส.ด. 1 ราย คือ
	เทศบาลเมืองอุบลราชธานี	เป็นเงิน	1,100,000	บาท
- (10) บัญชีรายชื่อโครงการจัดสรรแปลงขอยุสทธิสารวิจิตร 1 ราย คือ
	สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	เป็นเงิน	2,500,000	บาท
- (11) บัญชีรายชื่อการจ่ายเงินกู้ยืมเงินแก่สมาชิก 2 ราย คือ
1.	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัด	เป็นเงิน	500,000	บาท
2.	สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครองจำกัด	เป็นเงิน	5,000,000	บาท
- (12) บัญชีรายชื่อโครงการสร้างปรับปรุงขยายกิจการประปา 1 ราย คือ
	เทศบาลเมืองนครสวรรค์	เป็นเงิน	831,276	บาท
- (13) บัญชีรายชื่อโครงการสร้างสำนักงานเทศบาล 1 ราย คือ
	เทศบาลเมืองชัยนาท	เป็นเงิน	270,400	บาท

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2519 กองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลได้อนุมัติให้เทศบาลต่าง ๆ ฎเงินไปดำเนินการสาธารณูปโภคและกิจการบางอย่างอื่น ซึ่งถือเป็นการให้เทศบาลมีโอกาสปฏิบัติงานที่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวม 47 ราย เป็นเงิน 98,131,348 บาท (เก้าสิบล้านแปดพันสามร้อยสี่สิบแปดบาทถ้วน) ดังนี้

(1) ฎเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการสถานนันทนาการ รวม 11 ราย คือ

1. เทศบาลตำบลห้วยผึ้ง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
2. เทศบาลเมืองอุทัยธานี	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
3. เทศบาลนครเชียงใหม่	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
4. เทศบาลเมืองเสนา	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
5. เทศบาลเมืองบางบัวทอง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
6. เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
7. เทศบาลตำบลศรีราชา	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
8. เทศบาลเมืองสมุทรสาคร	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
9. เทศบาลเมืองพิบูลย์	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
10. เทศบาลเมืองตาก	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
11. เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
	รวมเป็นเงิน	16,500,000	บาท

(2) ฎเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการสถานนันทนาการรวม 18 ราย คือ

1. เทศบาลเมืองระยอง	เป็นเงิน	1,350,000	บาท
2. เทศบาลเมืองชัยภูมิ	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
3. เทศบาลเมืองลำปาง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท

¹ กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในรอบปีงบประมาณ 2519 (เอกสารราชการ).

4.	เทศบาลเมืองบุรีรัมย์	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
5.	เทศบาลเมืองระยอง	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
6.	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
7.	เทศบาลตำบลกะพานหิน	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
8.	เทศบาลเมืองสิงห์บุรี	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
9.	เทศบาลเมืองสุรินทร์	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
10.	เทศบาลเมืองนครปฐม	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
11.	เทศบาลเมืองแพร่	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
12.	เทศบาลเมืองสมุทรปราการ	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
13.	เทศบาลเมืองพัทลุง	เป็นเงิน	1,200,000	บาท
14.	เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี	เป็นเงิน	1,000,000	บาท
15.	เทศบาลเมืองอุบลราชธานี	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
16.	เทศบาลเมืองสวรรคโลก	เป็นเงิน	500,000	บาท
17.	เทศบาลเมืองเพชรบุรี	เป็นเงิน	2,000,000	บาท
18.	เทศบาลเมืองบ้านโป่ง	เป็นเงิน	1,500,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	23,550,000	บาท

(3) กู้เพื่อสร้างอาคารสถานขนาด 1 ราย คือ

เทศบาลเมืองพิจิตร เป็นเงิน 700,000 บาท

(4) กู้เพื่ออาคารตลาดสดและที่ดิน 1 ราย คือ

เทศบาลเมืองนนทบุรี เป็นเงิน 4,900,000 บาท

(5) กู้เพื่อกิจการประปา 3 ราย คือ

1. เทศบาลเมืองนครปฐม เป็นเงิน 12,500,000 บาท

2. เทศบาลเมืองสมุทรสาคร เป็นเงิน 2,390,000 บาท

	3. เทศบาลตำบลบัวใหญ่	เป็นเงิน	1,870,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	16,760,000	บาท
(6)	<u>กู้เพื่อซื้อเครื่องจักรกล รวม 2 ราย คือ</u>			
	1. เทศบาลเมืองนาขีวาส	เป็นเงิน	1,101,000	บาท
	2. เทศบาลเมืองบุรีรัมย์	เป็นเงิน	850,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	2,031,000	บาท
(7)	<u>กู้เพื่อสร้างสำนักงานเทศบาล รวม 4 ราย คือ</u>			
	1. เทศบาลเมืองชุมพร	เป็นเงิน	2,500,000	บาท
	2. เทศบาลเมืองตรัง	เป็นเงิน	7,980,000	บาท
	3. เทศบาลตำบลคลอง	เป็นเงิน	2,273,820	บาท
	4. เทศบาลตำบลท่าใหม่	เป็นเงิน	1,160,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	13,913,820	บาท
(8)	<u>กู้เพื่อสร้างถนน ทางเท้า และท่อระบายน้ำ รวม 2 ราย คือ</u>			
	1. เทศบาลเมืองอุทธรดิตถ์	เป็นเงิน	5,504,000	บาท
	2. เทศบาลเมืองลำพูน	เป็นเงิน	900,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	6,404,000	บาท
(9)	<u>กู้เพื่อซื้อที่ดินทำถนน ซากตลาดสดและก่อสร้างโรงแรมขึ้น 1 รวม 2 ราย คือ</u>			
	1. เทศบาลเมืองบ้านไผ่	เป็นเงิน	1,980,000	บาท
	2. เทศบาลเมืองหาคีใหญ่	เป็นเงิน	8,000,000	บาท
		รวมเป็นเงิน	9,980,000	บาท
(10)	<u>กู้เพื่อสร้างโรงฆ่าสัตว์ 1 ราย คือ</u>			
	เทศบาลเมืองนครพนม	เป็นเงิน	840,000	บาท

- (11) กู้เพื่อจ่ายเป็นเงินกู้ส่วนตัวแก่สมาชิก 1 ราย คือ
สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัด เป็นเงิน 2,500,000 บาท
- (12) กู้เพื่อมอบระชุดกลาง 1 ราย คือ
เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นเงิน 52,528 บาท

จากจำนวนสถิติดังกล่าวข้างต้น เป็นสถิติรายงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2518, 2519 ของกองเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) โดยในแต่ละรอบปี ก.ส.ท. ได้อนุมัติให้เทศบาลต่าง ๆ กู้เงินไปดำเนินการกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอย่างอื่น ซึ่งถือเป็นการให้เทศบาลมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แยกเป็นรายละเอียดโดยย่อแต่ละปี ดังนี้

จำนวนรายที่ขอกู้เงิน

ในปี 2518 มีจำนวน 50 ราย ที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปจาก ก.ส.ท. เพื่อไปดำเนินการกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอย่างอื่น ซึ่งในจำนวน 53 รายนี้มีอยู่ 3 รายที่มีชื่อเป็นเทศบาล แต่มีสิทธิได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปคือ สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไป จำนวน 2,500,000 บาท เพื่อไปดำเนินการปรับปรุงที่ดินจัดสรรแปลงขอยสุพัตริสารวินิจฉัย สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานเทศบาลจำกัด ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปจำนวน 500,000 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครองจำกัด ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปจำนวน 5,000,000 บาท ทั้ง 2 รายนี้เพื่อไปจ่ายเป็นเงินกู้ส่วนตัวแก่สมาชิก ฉะนั้นเมื่อคัดรายการ 3 รายนี้ออกนอกนั้นก็เป็นที่เทศบาลต่างเท่านั้นที่ขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ไป

ในปี พ.ศ. 2519 ก็เช่นกัน มีจำนวน 47 รายที่ขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ไปในจำนวน 47 รายนี้ มีอยู่ 1 รายที่มีชื่อเป็นเทศบาล แต่มีสิทธิได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปคือ สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไปจำนวน 2,500,000 บาท เพื่อจ่ายเป็นเงินกู้ส่วนตัวแก่สมาชิก ฉะนั้นเมื่อคัดรายการ 1 รายนี้ออกนอกนั้นก็เป็นที่เทศบาลต่าง ๆ เท่านั้นที่ขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ไป

ตามสถิติข้างต้นเป็นที่น่าสังเกตว่าเทศบาลทั่วประเทศมีทั้งหมด 118 แห่ง แต่ในปี 2518 มีอยู่ประมาณ 50 เทศบาล และในปี 2519 มีอยู่ประมาณ 46 เทศบาล เท่านั้นที่ขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ไป ฉะนั้นในจำนวนเทศบาลขอเงินจากที่กล่าวข้างต้นพอจะพิจารณาไปในแง่ที่ว่า อาจจะมีบางเทศบาลไม่เคยขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. เลย หรืออาจขอกู้บางนาน ๆ ครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากไม่ชอบกู้ หรือไม่รู้วิธีหรือเข้าใจในการขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ความลำบากในการอนุมัติเงินกู้ หรือไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเรื่องเงินกู้ หรือ วงเงินให้กู้น้อยไป หรือ คอกเบี้ยเงินกู้คิดในอัตราที่มากเกินไป ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจจะเป็นที่ยอมรับ หรือไม่ยอมรับในบางเทศบาลก็ยอมรับไม่ได้

กิจการที่ดำเนินการจัดทำ

จำนวนกิจการสาธารณูปโภค และกิจการอย่างอื่นที่จัดทำ หลังจากเทศบาลต่าง ๆ ได้รับความกู้ไปแล้ว มีดังนี้

ในปี 2518 ในจำนวนเทศบาล 50 แห่ง ในปี 2519 ในจำนวนเทศบาล 46 แห่ง กู้เงิน ก.ส.ท. เพื่อไปดำเนินการดังนี้

(1) กิจการสถานธนาณูปการ

(1).1 กู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน ในการดำเนินการสถานธนาณูปการ ปี 2518 จำนวน 7 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 10,500,000 บาท ปี 2519 จำนวน 11 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 16,500,000 บาท

(1).2 กู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนกิจการสถานธนาณูปการ ปี 2518 จำนวน 23 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 27,000,000 บาท ปี 2519 จำนวน 18 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 23,550,000 บาท

(1).3 กู้เพื่อสร้างอาคารสถานธนาณูปการ และซื้ออุปกรณ์ใช้ในสถานธนาณูปการ ปี 2518 จำนวน 1 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 500,000 บาท ปี 2519 จำนวน 1 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 700,000 บาท

(2) กิจการคานกลางสด

(2).1 กู้เพื่อสร้างกลาสด ปี 2519 ไม่มี ปี 2518 จำนวน 6 ราย เป็นเงิน
ทั้งสิ้น 14,423,000 บาท

(2).2 กู้เพื่อต่ออาคารคานคก ปี 2518 จำนวน 1 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น
1,500,000 บาท ปี 2519 จำนวน 1 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 4,900,000 บาท

(3) กู้เพื่อก่อสร้างโรงแรม ในปี 2518 ไม่มี แต่ในปี 2519 มีอยู่ 2 รายเป็นเงิน
ทั้งสิ้น 9,980,000 บาท

(4) กู้เพื่อสร้างโรงรถ ในปี 2518 ไม่มี แต่ในปี 2519 มีอยู่ 1 รายเป็นเงิน
ทั้งสิ้น 840,000 บาท

(5) กิจการประปา

(5).1 กู้เพื่อกิจการประปา ปี 2518 จำนวน 23 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น
17,693,214 บาท ปี 2519 จำนวน 3 รายเป็นเงินทั้งสิ้น 16,760,000 บาท

(5).2 กู้เพื่อชลประทานก่อสร้างปรับปรุงขยายกิจการประปา ปี 2518 มี 1
ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 831,276 บาท ปี 2519 ไม่มี

(6) กิจการคานก่อสร้างปรับปรุงสำนักงานเทศบาล

(6).1 กู้เพื่อสร้างสำนักงานเทศบาล ปี 2518 มี 2 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น
2,500,000 บาท ปี 2519 จำนวน 4 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 13,913,820 บาท

(6).2 กู้เพื่อชลประทานก่อสร้างสำนักงานเทศบาล 1 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น
270,400 บาท

(7) กู้เพื่อซื้อเครื่องจักรกล ปี 2518 รวม 4 รายเป็นเงินทั้งสิ้น 1,809,000 บาท
ปี 2519 จำนวน 2 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 2,031,000 บาท

(8) กู้เพื่อสร้างหอระบายน้ำและบ่อกัก ค.ศ.ค. ปี 2518 มี 1 ราย เป็นเงินทั้ง
สิ้น 1,100,000 บาท ปี 2519 มี 2 รายเป็นเงินทั้งสิ้น 6,404,000 บาท

สรุปแล้วพิจารณาจากสถิติในปี 2518, 2519 ที่เทศบาลขอเงินไปดำเนินการ
กิจการที่เทศบาลดำเนินการจัดทำมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ (1) กิจการเกี่ยวกับการสถานธนาถบาล

อันดับ (2) กิจการด้านตลาดสด, ก่อสร้างโรงแรม โรงฆ่าสัตว์

อันดับ (3) และอันดับ (4) มีสถิติดำเนินการน้อย พอ ๆ กันคือ กิจการ

เกี่ยวกับการสาธารณสุขโลกที่จำเป็น เช่น การประปา กิจการบริวารสาธารณะที่ประชาชนได้รับ
ประโยชน์ร่วมกันโดยตรง เช่น การก่อสร้างถนน ท่อระบายน้ำ สร้างสำนักงานเทศบาล การซื้อ
เครื่องจักรกล เป็นต้น

สรุป

กล่าวโดยสรุป รายได้ประเภทเงินกู้ถือว่าเป็นรายได้ที่สำคัญประเภทหนึ่งของเทศบาล
เพราะในกรณีที่เทศบาลจะดำเนินการในด้านสาธารณสุขโลก หรือพัฒนาท่าเรือท่าจอด
เพื่อบริการแก่ประชาชนตามกฎหมายบังคับให้เทศบาลที่ต้องหาเงินพิเศษมาใช้ จะพึ่งเงินราย
ได้จริงของเทศบาล 5 หมวดนั้น ก็ไม่สามารถนำมาใช้จ่ายได้ เพราะเทศบาลจะต้องนำเงินตั้ง
กล่าวไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินการบริหาร เช่น จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างสำหรับพนักงานเทศบาล
 ฯลฯ หรือบางเทศบาล แม้แต่รายได้จริง 5 หมวดของเทศบาลที่มีอยู่ก็นำไปใช้จ่ายในการ
บริหารงานประจำเทศบาลไม่เพียงพอ ฉะนั้นในการที่เทศบาลจะดำเนินการในด้าน
สาธารณสุขโลก หรือพัฒนาท่าเรือท่าจอดเพื่อบริการประชาชนจึงต้องพึ่งพาอาศัย การกู้เงินจากแหล่งเงิน
 กู้ต่าง ๆ ซึ่งตามพระราชบัญญัติเทศบาลกำหนดให้เทศบาลมีรายได้จากทางนี้ 2 ทางคือ (1)
 โดยการออกพันธบัตรหรือเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ (2) เงินกู้จากกระทรวง
 ทบวงกรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งการกู้เงินจากองค์การดังกล่าวนี้ เทศบาลจะกระทำ
 ได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 แล้ว โดยระยะแรกเทศบาลสามารถกู้เงินจากธนาคารออมสินได้ เพื่อมาลงทุนดำเนินการพัฒนา
 ท่าเรือ และสาธารณสุขโลกต่าง ๆ แต่ต่อมา ธนาคารออมสินก็ได้ให้เทศบาลกู้เงิน ทั้งนี้เนื่องมา
 จากสาเหตุว่า เทศบาลส่วนมากส่งชำระหนี้เงินกู้ไม่หมด หรือบางเทศบาลไม่ยอมชำระทั้งต้น
 เงินและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารออมสิน ฉะนั้นต่อมาในปี 2498 กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดตั้ง

กองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล (ก.ส.ท.) ทั้งนี้เพื่อเป็นสถาบันหรือแหล่งเงินทุนสำหรับให้เทศบาลกู้เพื่อนำเงินไปพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบว่าด้วยกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล มาใช้บังคับ ซึ่งเป็นระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะให้เทศบาลกู้เงินกำหนดค้ำประกันคอกเบี้ย และการดำเนินงานของ ก.ส.ท. โดยสรุปสาระสำคัญมีดังนี้

(1) เทศบาลที่มีสิทธิที่จะกู้เงิน ก.ส.ท. ได้จะต้องเป็นเทศบาล ซึ่งได้ฝากเงินสะสมสมทบเป็นกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลจำนวนร้อยละ 10 ของเงินสะสมประจำปีงบประมาณทุกปีไปยังกองทุน ก.ส.ท.

(2) เงินสะสม ซึ่งเทศบาลได้ส่งฝากไว้ให้คิดดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี หากเทศบาลใดได้กู้เงินไปไม่เกินกว่าจำนวนเงินสะสมที่เทศบาลนั้นได้ฝากไว้ให้คิดดอกเบี้ยให้เฉพาะจำนวนเงินสะสมที่ยังคงเหลือฝากอยู่กับกองทุน ก.ส.ท.

(3) เทศบาลจะกู้เงินได้ไม่เกิน 10 เท่าของจำนวนเงินสะสมที่เทศบาลนั้นได้ส่งฝากไว้กับกองทุน ก.ส.ท. ทั้งนี้เว้นแต่คณะกรรมการอำนวยการ ก.ส.ท. จะได้พิจารณาเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น ซึ่งหากเทศบาลมีหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นต้องการจะกู้เงินจาก ก.ส.ท. ก็คงทำหนังสือขออนุมัติกู้เงินมา ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเสียก่อน

(4) การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ หากการขอกู้เงินมีเงินสะสมฝากสมทบทุนกองทุน ก.ส.ท. มากกว่าจำนวนเงินที่ขอกู้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย การคิดดอกเบี้ยเงินกู้ที่เทศบาลขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. ไปคิดดอกเบี้ยในอัตราตามประเภทเงินกู้ว่านำไปทำกิจการใด เช่น ถ้าเป็นการกู้เพื่อไปดำเนินการด้านสาธารณูปโภคที่จำเป็นอย่างการประปาและไฟฟ้า ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี ฯลฯ เป็นต้น

จะเห็น จึงสรุปได้ว่าในปัจจุบัน แหล่งเงินทุนของเทศบาลมีอยู่แหล่งเดียวคือ กู้จากกองทุน ก.ส.ท.¹ ฉะนั้นในการที่เทศบาลต้องการจะดำเนินการพัฒนาการท้องถิ่น และสาธารณูปโภค

¹ สันธานต์สม หรือ ท้าวศรีศรี, ทัศนะแผนกระเบียบการคลัง กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 9 พฤศจิกายน 2520.

เพื่อบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตน เงินที่จะใช้ก็คือ เทศบาลต้องพึ่งการกู้เงินจาก ก.ส.ท. เพียงแห่งเดียว ฉะนั้นย่อมเป็นการยากที่จะเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เทศบาลเท่าไรนัก และเป็นการยากที่ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวและกิจการสาธารณูปโภคในหลาย ๆ ทางได้สะดวก และมากกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งผลของการที่เทศบาลมีแหล่งเงินกู้เพียงแห่งเดียวคือ กู้ที่ ก.ส.ท. มีผลพอจะพิจารณาได้ดังนี้

(1) เทศบาลทั้งประเทศมีทั้งหมด 118 แห่ง ประชากรในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นทุกปี ความต้องการที่จะได้รับการบริการจากเทศบาลมีมากขึ้นตามตัว ฉะนั้นเทศบาลก็จะต้องตอบสนองความต้องการนี้ ก็โดยขอกู้เงินจาก ก.ส.ท. เป็นจำนวนเงินมากมาย ถ้าทุก 118 เทศบาลต้องการจะกู้เงิน ก.ส.ท. พร้อมกันโดยไม่เคียดกัน ปัญหาต้องเกิด ก็คือต้องมีเทศบาลจำนวนมากไม่ได้รับอนุมัติให้กู้ ผลก็จะตกอยู่กับราษฎร ซึ่งต้องคอยรับบริการจากเทศบาลอยู่ว่าไม่รู้จะได้รับเมื่อไร

(2) จากปัญหาข้อ 1 ผลเกิดตามมาก็คือ จำนวนวงเงินที่เทศบาลจะได้รับจากการกู้เงินก็ย่อมได้รับน้อยเป็นธรรมดา

(3) จากปัญหาข้อ 1 และ 2 ก็อาจจะเกิดปัญหาที่ว่า การที่ประชาชนจะได้รับการบริการด้านการพัฒนาท้องถิ่นและการสาธารณูปโภค อาจจะได้รับน้อยเท่าที่ควร ประชาชนขอขาดศรัทธาต่อการทำงานของเทศบาล และก็อาจจะเลยไปถึง ไม่เห็นความสำคัญของการปกครองตนเองในรูปเทศบาลก็ย่อมเป็นไปได้

นอกจากแหล่งเงินกู้ของเทศบาลมีแห่งเดียว คือ ที่ ก.ส.ท. ซึ่งมีผลตามที่กล่าวข้างต้นแล้วยังมีปัญหาคำสำคัญที่พิจารณาคือ กว้างคือระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่เป็นธรรมและไม่เหมาะสมต่อการเอื้ออำนวยให้เทศบาลดำเนินการกิจการพัฒนาการท่องเที่ยวและการสาธารณูปโภคแก่ราษฎร ทั้งนี้อาจมองได้ในแง่

(1) เทศบาลมีสิทธิที่จะกู้เงินจาก ก.ส.ท. ได้ ไม่เกิน 10 เท่าของจำนวนเงินสะสมที่เทศบาลนั้นได้ส่งฝากไว้กับกองเงินต้น ก.ส.ท. ทุกปี ซึ่งกล่าวได้ว่ายังได้รับในอัตราที่น้อยไป เมื่อเทียบกับหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลที่จะต้องใช้จ่ายเงินดังกล่าวไปพัฒนาและบริการด้านต่าง ๆ แก่ราษฎรในเขตของตน โดยเฉพาะในโครงการระยะยาว

(2) ดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินสะสม ซึ่งเทศบาลได้ส่งฝากไว้กับ ก.ส.ท. ตามระเบียบ คิดให้เทศบาลในอัตราร้อยละ 3 ต่อปีเท่านั้น ซึ่งเมื่อเพิ่มกับการที่เทศบาลนำเงินดังกล่าวไปฝาก ธนาคารพาณิชย์ เทศบาลได้ดอกเบี้ยถึง ร้อยละ 8 ต่อปี

ทั้งนี้สามารถจะพิจารณาจากสถิติรายงานผลการดำเนินงานกิจการเงินทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาลในรอบปีงบประมาณ 2518, 2519 กล่าวได้ว่ากิจการที่เทศบาลดำเนินการจัดทำมากที่สุด หลังจากได้รับเงินกู้จาก ก.ส.ท. ไปแล้ว โดยเรียงลำดับจัดทำมากที่สุด กิจการอันดับ 1 คือ กิจการเกี่ยวกับการสถานธนาภิบาล อันดับรองลงมา กิจการเกี่ยวกับคานตลาคสด ก่อสร้างโรงแรม โรงฆ่าสัตว์ กิจการอันดับท้ายที่สุด และกล่าวได้ว่าน้อยที่สุด กิจการที่เกี่ยวกับการสาธารณูปโภค ที่จำเป็น เช่น การประปา กิจการบริการสาธารณะที่ประชาชนได้รับประโยชน์ร่วมกันโดยตรง เช่น การก่อสร้างถนน ท่อระบายน้ำ สร้างสำนักงานเทศบาล การซื้อเครื่องจักรกล เป็นต้น และเมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของเทศบาลที่มีอยู่ตามกฎหมาย ก็มีอยู่มากมาย เช่น หน้าที่เกี่ยวกับการอนามัยและสาธารณสุข การป้องกันสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การศึกษาอบรมและวัฒนธรรม การโยธาและการคมนาคม การส่งเสริมอาชีพ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ กิจการสาธารณสมบัติ การที่เทศบาลกู้เงินจาก ก.ส.ท. มาดำเนินการ ก่อสร้างข้างต้นตามสถิติปี 2518 , 2519 จึงกล่าวได้ว่า เทศบาลยังไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่หมายที่เทศบาลมีอยู่ได้ครบถ้วนบริบูรณ์ ทั้งนี้เพราะสาเหตุประการสำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ แหล่งเงินกู้ของเทศบาลมีน้อย ถ้ามีอยู่แหล่งเดียวก็คือ กู้เงินจาก ก.ส.ท. เท่านั้น¹

โดยเหตุฉะนั้น ทางแก้ก๊อหาแหล่งเงินกู้ให้แก่เทศบาลให้มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ใน ขณะเดียวกันก็พยายามปรับปรุงแหล่งเงินกู้ของเทศบาล ซึ่งให้แก่ ก.ส.ท. ซึ่งมีอยู่แห่งเดียวในขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพสามารถช่วยเหลือเทศบาลเพื่อดำเนินการกิจการพัฒนาท้องถิ่น และการสาธารณูปโภค ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะได้อธิบายโดยสรุปพอ เช่นแต่ละข้อไป

¹ สัมภาษณ์ สบเชื้อ พื้รวงศ์ศรี, หัวหน้าแผนกระเบียบการคลัง กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 9 พฤศจิกายน 2520.

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับรายได้พิเศษของเทศบาลประเภทเงินอุดหนุนของรัฐบาล ซึ่งพิจารณาแล้วในบทที่ 5 และรายได้ของเทศบาลประเภทเงินกู้¹ ซึ่งจะพิจารณาอยู่ในบทที่นี้ จากการวิเคราะห์บทที่ 2 เรื่องนี้มาแล้ว พอจะกล่าวได้ว่า รายได้ของเทศบาลไม่พอกับรายจ่าย หรือเทศบาลมีรายได้น้อยไม่พอกับรายจ่าย หรือไม่เพียงพอไม่สามารถนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้ มีสาเหตุมาจากการที่ (1) ระบบการจ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางยังมีลักษณะไม่เป็นธรรม¹ (2) แหล่งเงินกู้ของเทศบาลมีน้อย² โดยเฉพาะสาเหตุประการแรกได้พิจารณาวิเคราะห์ที่ในบทที่ 5 แล้ว ส่วนสาเหตุประการที่ 2 ได้พิจารณาวิเคราะห์ที่ในบทนี้แล้ว ฉะนั้นจึงมีปัญหาคือทำไมระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางมีต่อเทศบาล จึงมีลักษณะไม่เป็นธรรม ทำไมเทศบาลมีแหล่งเงินกูน้อย นอกจากนี้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดให้เทศบาลกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งกล่าวยังไม่เหมาะสมอีกด้วย คำตอบคือ เพราะลักษณะแห่งความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางกับเทศบาลยังมีลักษณะไม่สอดคล้องกับหลักแห่งการกระจายอำนาจปกครองตนเอง หรือผู้จ่าย ๆ ก็คือ ลักษณะแห่งความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลาง หรือส่วนกลางกับเทศบาลยังมีลักษณะของการควบคุมมากกว่าส่งเสริมให้เทศบาลเจริญก้าวหน้า ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้จะไ้ทำการพิจารณาวิเคราะห์ที่ในบทที่ 7 ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ โปรดดู ในตารางที่ 2, 3, 4 และ 5 หน้า 21 - 115.

² พิจารณาได้จากสถิติที่เทศบาลได้รับเงินกู้ไปจากกองทุนส่งเสริมกิจการเทศบาลในปี 2518 - 2519 โดยกล่าวไว้ในหน้า 125 - 135 แล้ว.